

Bewoners doen laatste poging om historische Markermeerdijken te redden

Geplaatst: vrijdag 21 december 2018 (www.nos.nl)

NOORD-HOLLAND - Omwonenden van de Markermeerdijken in Noord-Holland stappen vandaag naar de Raad van State in een laatste poging om plannen voor dijkverzwaring opnieuw te laten toetsen. Ze vrezen dat de voorgestelde aanpak het historische karakter van de dijk verwoest en vinden de plannen veel te ingrijpend en te duur. Hun bezwaren worden ondersteund door topdeskundigen op het gebied van waterbouwkunde. Het hoogheemraadschap - de opdrachtgever - en de minister vinden dat alle procedures correct zijn doorlopen.

"De gang van zaken is echt schandalig!", stelt gepensioneerd waterbouwkundig ingenieur Frank Spaargaren stellig. "Zoals het er hier aan toe gaat in dit project heb ik nog nooit eerder meegemaakt". En Spaargaren kan het weten. Hij leidde jarenlang het bouwen van de Oosterscheldekering en was directeur van het Waterloopkundig laboratorium. Tegenwoordig stelt hij geregeld een second opinion op bij grote waterbouwkundige projecten. Hij krijgt steun van de Delftse hoogleraren waterbouwkunde Han Vrijling en Matthijs Kok.

"Zwaar overtrokken"

"Bij het project van de Markeermeerdijken gaat men uit van verkeerde berekeningen", stelt Spaargaren. "De dijken zijn in 2006 afgekeurd, maar met toetsingscriteria die ongeschikt waren. Ze gaan uit van een slechte dijk, maar in werkelijkheid is hij veel sterker. Men ging uit van een maximale extra waterhoogte van 2.40 meter boven NAP, terwijl -20 centimeter reëel is. Deze dijk heeft in het verleden, toen hij nog aan de Zuiderzee lag, twee tot drie meter hoog water kunnen tegenhouden", zegt Spaargaren. "Wat ze nu willen is zwaar overtrokken." Bovendien, het Markermeer is een binnenmeer, door twee dijken gescheiden van open zee. Afwatering is prima met gemalen te regelen, zelfs met een stijgende zeespiegel. En zware westenwinden zijn hier aflagdig, dus leveren ze geen gevaar op.

De Markermeerdijk, een stuk van 33 kilometer van Hoorn naar Amsterdam, is een historisch provinciaal monument. Het plan van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is om de bestaande dijk voor ongeveer 40 procent deels of geheel af te graven en er een nieuwe hogere dijk tegenaan te leggen. De aanwonenden van de dijk betwijfelen al vanaf het begin van het project, of dat wel de juiste methode is. Na druk van hun kant is het plan op enkele plaatsen aangepast. Zoals bij Uitdam, daar kwam na advies van de Deltacommissaris, een veel minder ingrijpend ontwerp.

Bewoners

Maar ietsje verderop, waar het bekende huisje van de iconische fotograaf Ed van der Elsken nog steeds een herkenningspunt is in de omgeving, is nog steeds het plan om een grote hoeveelheid zand te storten.

Volgens de bewoners brengt dat veel risico's met zich mee omdat de ondergrond slap is.

"We komen er gewoon niet doorheen. Veel informatie is geheim en kan dus niet beoordeeld worden door onafhankelijke deskundigen", verzucht Joke van der Meer, secretaris van de Stichting Zuyderzeedijk. De groep van verontruste omwonenden van het dijktraject heeft vandaag dus een bezwaarschrift ingediend bij de Raad van State.

Van der Meer: "De methode die men nu wil gebruiken is heel erg ingrijpend. We hebben ons steeds afgevraagd "moet het op deze manier?". Er wordt steeds gezegd dat dit het meest onderzochte stukje dijk is. Dat dit voorstel voor een nieuwe dijk vaak is doorgerekend, zal wel kloppen. Maar er is nooit serieus onderzoek gedaan naar minder ingrijpende alternatieven".

40.000 pagina's

Afgelopen jaren hebben de bewoners op allerlei manieren geprobeerd inzicht te krijgen in de afspraken. Een verzoek op basis van de Wet openbaarheid van bestuur leverde weliswaar 40.000 pagina's papier op, maar niet de gewenste inzage in de contracten of belangrijke onderliggende rapporten. Een van de openstaande vragen voor de bewoners is hoe het zit met de bonus-malusregeling die zou zijn afgesproken tussen hoogheemraadschap en bouwers. Deze regelt dat verliezen en besparingen binnen de bouw-alliantie wordt opgevangen. Dat zou een prikkel kunnen zijn om het taakstellende budget zo hoog mogelijk te maken. Of zo'n regeling in het contract staat is onduidelijk.

Second opinion

Het project is naar verluidt begroot op 500 miljoen euro. Volgens de kritische waterbouwkundigen kan het voor 150 tot 200 miljoen door andere technieken te gebruiken. Spaargaren heeft in een brief aan de minister gepleit voor het instellen van een onafhankelijk deskundigenpanel dat de volledige plannen van het Hoogheemraadschap en de bouwers tegen het licht houdt. Zo'n second opinion-onderzoek zou niet langer dan zes maanden hoeven duren.

De Tweede Kamerfracties van VVD, CDA en GroenLinks hebben daar vorige maand in een debat met minister Van Nieuwenhuizen ook om gevraagd, maar zij vindt extra onderzoek overbodig: "Er is al heel veel onderzoek uitgevoerd. Daarbij zijn vele gerenommeerde deskundigen uit binnen- en buitenland betrokken geweest. Er is al een aantal keren extra tijd genomen. Er is inmiddels besluitvorming geweest door het waterschap en de provincie. Dat gaf mij eigenlijk geen aanleiding tot ingrijpen", zei ze in dat overleg.

Aan alle voorwaarden voldaan

Het hoogheemraadschap kent de kritiek van de bewoners, maar vindt het van groot belang dat de dijk wordt aangepakt. Woordvoerder Marko Cortel: "Deze dijk is volgens de geldende normen in 2006 afgekeurd. Dat betekent dat we al bijna 13 jaar met een onveilige dijk zitten. Het hoogheemraadschap is dag in dag uit verantwoordelijk voor de veiligheid van 1,2 miljoen noordhollanders. Die dijk moet verbeterd worden". Hij zegt dat aan alle voorwaarden is voldaan: hij voldoet aan de Waterwet die door de minister is vastgesteld. Op basis daarvan zijn de versterkingsplannen ontwikkeld. "De plannen en de onderliggende berekeningen zijn meermalen grondig door diverse externe deskundigen en het ministerie van I&W getoetst en akkoord bevonden".

Het ministerie van Waterstaat wijst er verder op dat alle democratische processen zijn doorlopen: "Dat heeft bij het hoogheemraadschap, de provincie en de Tweede Kamer niet geleid tot andere keuzes".

Intussen gaan de voorbereidingen voor de dijkversterking door. De eerste werkzaamheden staan gepland voor februari. Het project moet eind 2021 voltooid zijn. Hoe lang de procedure bij de Raad van State zal duren is niet bekend.

Waar gaat het om?

De 33 kilometer lange Markermeerdijken tussen Hoorn en Amsterdam beschermen al eeuwenlang het achterland tegen overstromingen. Het is een levend monument en maakt deel uit van het landschap van Noord-Holland. Aan de dijk liggen kenmerkende plekken als Durgerdam, Uitdam en Volendam. In het achterland wonen 1,2 miljoen mensen. Tot 1932 lag de dijk aan het open water van de Zuiderzee. Na de komst van de Afsluitdijk en de Houribdijk (verbinding Enkhuizen-Lelystad) heet het Markermeer.